

Brusel 30. listopadu 2021
(OR. en)

14534/21

CULT 113
SUSTDEV 172
ENV 942
SOC 709
EMPL 531
RECH 545
EDUC 404

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	13575/21
Předmět:	Závěry Rady o kultuře, vysoce kvalitní architektuře a zastavěném prostředí jakožto klíčových prvcích iniciativy Nový evropský Bauhaus

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o kultuře, vysoce kvalitní architektuře a zastavěném prostředí jakožto klíčových prvcích iniciativy Nový evropský Bauhaus ve znění schváleném Radou pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport na zasedání ve dnech 29. a 30. listopadu 2021.

Závěry Rady o kultuře, vysoce kvalitní architektuře a zastavěném prostředí jakožto klíčových prvcích iniciativy Nový evropský Bauhaus

RADA EVROPSKÉ UNIE

uznávajíc kroky, které již Evropská unie a její členské státy učinily s cílem posílit důležitou úlohu kultury, vysoce kvalitní architektury a zastavěného prostředí v politickém programu a zajistit odkaz Evropského roku kulturního dědictví 2018 a jeho trvalý dopad na naše společnosti a budoucí generace,

připomínajíc hlavní související politické dokumenty, uvedené v příloze těchto závěrů;

vycházejíc z pracovního plánu pro kulturu na období 2019–2022, zejména z jeho priority B („soudržnost a životní pohoda“), a z opatření na téma „Vysoce kvalitní architektura a zastavěné prostředí pro všechny“,

VÍTÁ iniciativu Nový evropský Bauhaus a v této souvislosti

ZDŮRAZŇUJE, ŽE

1. Architektura a zastavěné prostředí jsou ztělesněním minulé i současné kultury, způsobů života a hodnot. Vytvářejí fond pro naše kulturní dědictví budoucnosti a přispívají k utváření našich společností a identit.
2. Zastavěné prostředí¹ odráží společenství a odpovědnost za jeho celkovou kvalitu leží v rukou příslušných subjektů veřejného sektoru a dalších zúčastněných stran, které úzce spolupracují se všemi občany.

¹ Viz definice v příloze.

3. Je důležité zajistit, aby rozvoj stávajícího fondu budov – prostřednictvím obnovy, renovace, adaptivního opětovného využití a zachování – i vytváření nových budov a prostor byly vysoce kvalitní.
4. Architekti mimo jiné hrají ústřední úlohu ve všech fázích rozvoje vysoce kvalitní architektury a prostředí pro život, a mohou proto významným způsobem přispívat k veřejnému zájmu tím, že zohlední územní rozmanitost a potřeby občanské společnosti.
5. Kultura, vysoce kvalitní architektura² a zastavěné prostředí přispívají k dosažení cílů udržitelného rozvoje Organizace spojených národů³ mnoha způsoby. Mohou přispět k provádění Zelené dohody pro Evropu⁴ a k dosažení jejího cíle učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent.
6. Nový evropský Bauhaus je mezioborová iniciativa kombinující tři propojené rozměry: estetiku, udržitelnost a inkluzi. Vychází z participativního přístupu a jejím cílem je zapojit všechny lidi v celé Unii, včetně těch ze znevýhodněných skupin, v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a s cílem Zelené dohody pro Evropu, kterým je nikoho neopomenout.
7. Iniciativa Nový evropský Bauhaus se inspiroje původním Bauhausem⁵, který již měl na mysli ucelený, udržitelný, vysoce kvalitní a inkluzivní přístup k designu, architektuře a umění.

² Jak je definováno v 8 kritériích Davoského systému kvality stavební kultury.

³ Jak je stanoveno v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030 (viz odkaz v příloze).

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs.

⁵ Bauhaus (Weimar, Dessau a Berlín, 1919-1933) je nejvlivnější školou architektury, designu a umění ve 20. století.

8. Respektujíc rozmanité kulturní dědictví Evropy, iniciativa Nový evropský Bauhaus má za cíl vytvořit příznivé podmínky pro transformaci prostředí pro život a pro to, aby učinila náš způsob života krásnějším, udržitelnějším a inkluzivnějším, mimo jiné prostřednictvím inovací a vysoce kvalitní architektury⁶, designu, urbanismu a mnoha dalších uměleckých a tvůrčích oblastí.
9. Kulturní a architektonické dědictví Evropy je významnou referenční hodnotou pro zkušenostní a fyzickou kvalitu našeho zastavěného prostředí. Je také silným aktivem, které může inspirovat a posilovat sociální soudržnost, inovace, transformaci a obnovu. Iniciativa Nový evropský Bauhaus tudíž uznává význam našeho architektonického a archeologického dědictví, krajín a hmotného i nehmotného kulturního dědictví.
10. Vícerozměrná povaha vysoce kvalitní architektury a zastavěného prostředí vyžaduje meziodvětvovou spolupráci, účast, přístup založený na spoluvytváření a mezioborový přístup, zejména pokud jde o udržitelnost a soudržnost politik.
11. Pandemie COVID-19 vyvolala mobilizaci finančních prostředků na všech úrovních správy, mimo jiné pro vysoce kvalitní architekturu a zastavěné prostředí. Tyto finanční zdroje by měly být využívány udržitelným způsobem zaměřeným na kvalitu, a to v souladu se zásadami Davoského systému kvality stavební kultury (DBQT), doporučeními skupiny odborníků pro otevřenou metodu koordinace⁷ a revidovanými zásadami kvality Mezinárodní rady pro památky a památná místa (ICOMOS) pro projekty financované z prostředků EU, které mohou mít dopad na kulturní dědictví⁸.

⁶ Včetně bytové a zahradní architektury a územního plánování.

⁷ Pracovní skupina odborníků z členských států pro otevřenou metodu koordinace pro vysoce kvalitní architekturu a zastavěné prostředí pro všechny.

⁸ Evropské zásady kvality pro zásahy financované EU, které mohou mít dopad na kulturní dědictví – aktualizované vydání Mezinárodní rady pro památky a památná místa (ICOMOS): <https://www.icomos.org/en/about-icomos/committees/regional-activities-europe/90984-quality-principles-new-version-available>

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY A KOMISI, ABY V RÁMCI SVÝCH PŘÍSLUŠNÝCH PRAVOMOCÍ:

12. Znovu potvrdily úlohu kultury a kulturního dědictví jako neodmyslitelných a neoddělitelných od zastavěného prostředí a prostředí pro život a jako důležitý příspěvek k udržitelnému rozvoji, včetně oběhového hospodářství, sociální a územní soudržnosti, životního prostředí, cílů v oblasti biologické rozmanitosti a klimatu, prosperity a životní pohody všech lidí v Evropě.
13. Usnadňovaly vhodné součinnosti mezi iniciativou Nový evropský Bauhaus a dalšími procesy zapojujícími lidi v Evropě, jako je Konference o budoucnosti Evropy⁹, jakož i s dalšími strategiemi a akčními plány na podporu architektonické a estetické kvality, jako je renovační vlna¹⁰, a dostupnost, jako je [Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030](#)¹¹.
14. Přispívaly k vytváření uceleného porozumění vysoce kvalitní architektury a sdílené kultury této architektury, a to dalším zvyšováním povědomí, např. prostřednictvím formálního, neformálního a informálního vzdělávání od raného věku a širokou podporou a šířením informací o iniciativě Nový evropský Bauhaus a úloze kultury, vysoce kvalitní architektury a zastavěného prostředí v ní.
15. Usilovaly o ucelenou, inkluzivní, transdisciplinární a dlouhodobou vizi architektury a zastavěného prostředí vedenou vysokou kvalitou, a to prostřednictvím začlenění různých politik a odborných znalostí do všech procesů, pokynů a projektů založených na společné tvorbě, které formují naše prostředí pro život, včetně zprávy odborné skupiny pro otevřenou metodu koordinace¹².

⁹ <https://futureu.europa.eu/?locale=cs>

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_20_1835

¹¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=cs&pubId=8376&furtherPubs=yes>

¹² Viz odkaz v příloze.

16. Zohlednily přístup zaměřený na kvalitu, který zahrnuje zásady kvality rozpracované v Davoském systému kvality stavební kultury¹³, jako základ pro informované volby a rozhodnutí v průběhu celého životního cyklu zastavěných struktur a krajinného plánování a péče o krajinu (koncepce, investiční plány, mechanismy financování, podpůrná opatření, plánovací procesy, údržba, renovace, zachování, adaptivní opětovné využití, demolice a recyklace).
17. Stimulovaly udržitelný růst, obyvatelnost a inovace v evropských městských a venkovských oblastech uplatňováním ucelených kritérií zaměřených na vysokou kvalitu, metod založených na společné tvorbě a zásad Mezinárodní rady pro památky a památná místa (ICOMOS) pro poskytování finanční podpory EU na projekty v oblasti architektury a zastavěného prostředí, je-li to vhodné.
18. Podporovaly optimalizaci energetické účinnosti stávajícího fondu budov prostřednictvím uceleného přístupu při současném dodržování všech kritérií Davoského systému kvality stavební kultury, včetně zachování nemovitého dědictví.
19. Prozkoumaly řešení, která umožní přístup k cenově dostupnému a důstojnému bydlení, zejména pro mladé lidi vstupující na trh práce, jakož i pro další zranitelné sociální skupiny.
20. Zahrnuly zásady participativní společné tvorby zapojením všech příslušných zúčastněných stran do procesů, jako je rozhodování, plánování, navrhování a výstavba týkající se zastavěného prostředí a prostředí pro život a územního plánování na všech příslušných úrovních správy.
21. Podporovaly přístup, který respektuje dialog mezi stávajícím kulturním dědictvím, krajinou a současnou tvorbou, a to v odpovídajících případech i prostřednictvím adaptivního opětovného využití.

¹³ Správa, funkčnost, životní prostředí, hospodářství, rozmanitost, kontext, smysl pro místo a krása.

22. Vytvářely příznivé rámce pro vysoce kvalitní architekturu, které jsou základem pravidel pro zadávání veřejných zakázek, zjednodušení právních předpisů a inovativní postupy, které podporují přístup založený na vysoké kvalitě oproti přístupu založenému výhradně na nákladech, a to dodržováním osvědčených postupů pro pořádání soutěží v oblasti veřejné architektury, krajinné architektury a územního plánování.
23. Dále podporovaly a posilovaly povědomí, znalosti a kompetence osob s rozhodovací pravomocí a specializovaných týmů na všech příslušných úrovních správy, včetně technických odborníků a dodavatelů, s cílem umožnit jim používat při rozhodování o architektuře a zastavěném prostředí pro všechny kritéria a normy vysoké kvality.
24. Podporovaly co nejlepší využívání příslušných programů financování EU a dalších dostupných nástrojů financování s cílem:
- uplatňovat a zvyšovat normy vysoké kvality při procesech plánování, projektování, výstavby, zachovávání, obnovy, renovace a adaptivního opětovného využití;
 - dále zlepšovat odbornou přípravu a dovednosti architektů a souvisejících odborníků, jako jsou stavební inženýři, krajinní architekti, urbanisté, projektanti, umělci, odborníci v oblasti kulturního dědictví, konzervátoři-restaurátoři, ochránci přírody, dodavatelé stavebních prací atd., a to nejen jako specialistů v jednotlivých profesích, ale také jako pedagogů a výzkumných pracovníků s porozuměním daným obecným výzvám v souvislosti se začleněním udržitelnosti, kvality poskytované služby a sociálního začlenění.
25. Zachovaly dynamiku a pokračovaly v procesu reflexe a výměny týkající se kulturních, sociálních, ekonomických a ekologických úloh vysoce kvalitní architektury a zastavěného prostředí.

VYZÝVÁ ČLENSKÉ STÁTY, ABY:

26. Posílily soudržnost politik pro vysoce kvalitní architekturu a zastavěné prostředí prostřednictvím vhodné koordinace mezi všemi příslušnými ministerstvy a správními úrovněmi, agenturami a službami s cílem začlenit do všech politik a činností, které mají dopad na zastavěné prostředí a prostředí pro život, ucelený přístup založený na kvalitě.
27. Podporovaly začleňování Nového evropského Bauhausu a zásad a přístupů oběhového hospodářství do vnitrostátních strategií sociálně-ekonomického a územního rozvoje, včetně udržitelného designu a architektury.
28. Na příslušných úrovních správy zřídily a podporovaly poradní odborné skupiny složené z architektů a dalších příslušných odborníků, jako jsou státní a městské týmy architektů¹⁴, jakož i postupy založené na kvalitě s cílem zajistit nebo posílit začlenění požadovaných odborných kompetencí a dovedností do rozhodovacích procesů, aby bylo dosaženo vysoce kvalitních výsledků.
29. Určily subjekt jakožto kontaktní místo pro iniciativu Nový evropský Bauhaus a oslovily společenství na místní úrovni, a to v návaznosti na místní přístup¹⁵, s cílem zapojit podle potřeby všechny členy občanské společnosti a příslušné zúčastněné strany.
30. Posílily postavení aktérů, kteří prosazují kulturní a kvalitativní aspekty zastavěného prostředí a prostředí pro život, u celé veřejnosti a poskytly jim odpovídající podporu.

¹⁴ Viz definice v příloze.

¹⁵ Viz definice v příloze.

VYZÝVÁ KOMISI, ABY:

31. Usnadňovala zavádění Davoského systému kvality stavební kultury zahrnujícího osm kvalitativních kritérií do příslušných investic, regulačních rámců a programů financování EU a uplatňovala tyto zásady kvality jako vlastník, developer a uživatel nemovitostí.
32. Poskytovala příležitosti pro výzkum, budování kapacit a vzájemné učení v oblasti kultury, vysoce kvalitní architektury a zastavěného prostředí pro všechny ve všech příslušných programech EU.
33. Usilovala o součinnost mezi příslušnými stávajícími a plánovanými právními úpravami, programy a politikami EU s cílem zajistit, aby ekologická a digitální transformace byly v souladu se zásadami a cíli Nového evropského Bauhausu a prosazovala mezioborovou spolupráci a rozhodování.
34. Usnadňovala informace a přístup k dostupným finančním nástrojům na podporu projektů týkajících se vysoce kvalitního prostředí pro život, včetně místních iniciativ malého rozsahu a projektů v kulturních a kreativních odvětvích.
35. Při navrhování a provádění strategií, projektů a činností Nového evropského Bauhausu zohledňovala zeměpisnou vyváženost, jakož i zeměpisnou, klimatickou, hospodářskou, sociální a kulturní rozmanitost EU.
36. Podporovala součinnosti mezi uměním, architekturou, krajinnou a interiérovou architekturou, územním plánováním, designem a řemeslnou činností, jakož i inovativními modely odborné přípravy pro architekty a další související odborníky, včetně odborné přípravy v oblasti špičkových digitálních technologií.

37. Podporovala funkci historických pamětihodností při zlepšování stávajícího a vznikajícího fyzického prostředí místních komunit s využitím nejmodernějších digitálních technologií při dokumentování a prezentaci zastavěného prostředí a prostředí pro život.
 38. Posilovala povědomí a spolupráci napříč odvětvími prosazováním iniciativy Nový evropský Bauhaus, Davoské deklarace a zásad Mezinárodní rady pro památky a památná místa (ICOMOS) v příslušných odvětvích politiky, zejména v těch odvětvích, která se podílejí na utváření zastavěného prostředí a prostředí pro život.
 39. Pravidelně podávala Radě a jejím přípravným orgánům, jakož i subjektům označeným jako kontaktní místa pro Nový evropský Bauhaus, zprávy o pokroku v provádění iniciativy Nový evropský Bauhaus a usnadňovala výměnu osvědčených postupů mezi členskými státy ohledně jejich navazujících činností na vnitrostátní úrovni.
-

A. SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

V této souvislosti Rada Evropské unie připomíná následující:

1. Článek 167 Smlouvy o fungování Evropské unie
2. Práce a zpráva skupiny pro otevřenou metodu komunikace pro vysoce kvalitní architekturu a zastavěné prostředí pro všechny (2020–2021) <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd7cba7e-2680-11ec-bd8e-01aa75ed71a1/language-en>
3. Evropská charta architektonického dědictví z roku 1975
4. Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy – Granadská úmluva (1987)
5. Evropská úmluva o krajině z roku 2000
6. Usnesení Rady ze dne 12. února 2001 o kvalitě architektury ve městech a na venkově (Úř. věst. C 73, 6.3.2001, s. 6)
7. Závěry Rady ze dne 13. prosince 2008 o architektuře: přínos kultury pro udržitelný rozvoj (Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 13)
8. Závěry Rady o pracovním plánu pro kulturu (2019–2022) (2018/C 460/10)
9. Závěry Rady ze dne 26. listopadu 2012 o správě kulturních záležitostí (2012/C 393/03)
10. Společné prohlášení „Dědictví, současná architektura a design v interakci“ přijaté na konferenci v Rize dne 13. března 2015
11. Rezoluce Valného shromáždění OSN ze dne 25. září 2015 s názvem „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“ (A/RES/70/01)

12. Městská agenda EU - Amsterodamský pakt (zahájen v roce 2016)
(<http://urbanagendaforthe.eu/pactofamsterdam/>)
13. Sdělení Komise s názvem „Dlouhodobá vize pro venkovské oblasti EU – na cestě k posílenému, propojenému, odolnému a prosperujícímu venkovu do roku 2040“ – COM(2021) 345 final
14. Davoská deklarace „Na cestě k vysoce kvalitní stavební kultuře pro Evropu“, přijatá na konferenci ministrů kultury (Davos, 20.–22. ledna 2018)(<https://davosdeclaration2018.ch/media/Context-document-en.pdf>)
15. Davoský systém kvality stavební kultury, zveřejněný v květnu 2021(<https://davosdeclaration2018.ch/quality-system/>)
16. Nová Lipská charta – transformační síla měst pro společné blaho, přijatá na neformálních setkáních ministrů pořádaných dne 30. listopadu 2020
(https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2020/12/12-08-2020-new-leipzig-charter-the-transformative-power-of-cities-for-the-common-good)
17. ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a památná místa), „Evropské zásady kvality pro zásahy financované EU s možným dopadem na kulturní dědictví“ (nová verze 2021)(<http://openarchive.icomos.org/id/eprint/2436/>)
18. Sdělení Komise ze dne 14. září 2021 nazvané „Nový evropský Bauhaus: Estetika, udržitelnost, pospolitost (dokumenty 11892/21 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 – COM(2021) 573 final)
19. Úmluva Rady Evropy o hodnotě kulturního dědictví pro společnost (Úmluva z Fara 2005)
(<https://www.coe.int/en/web/culture-and-heritage/faro-convention>)
20. Územní agenda 2030: budoucnost pro všechna místa
(https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2021/territorial-agenda-2030-a-future-for-all-places)

B. DEFINICE

Pro účely těchto závěrů Rady se použijí tyto definice:

- „Stavební kultura“ (německy „Baukultur“) je termín pro pojem popisující veškerou lidskou činnost, která pozitivně mění prostory a prostředí pro život. Zahrnuje stávající budovy, včetně památek a dalších prvků nemovitého dědictví, jakož i návrh a výstavbu současných budov, infrastruktury, veřejných prostor a krajin, které jsou zasazeny do přírodního prostředí a s ním souvisejí. Stavební kultura rovněž odkazuje na postupy plánování pro stavební projekty, infrastruktury, města, vesnice a otevřenou krajinu a na tradiční a inovativní stavební techniky a metody. Existuje široké implicitní společenské chápání kvality, jakož i nástrojů, postupů a praktik, odkud pramení selektivní používání slova „kultura“ v tomto pojmu.
- „Zastavěné prostředí“ je stávající prostor obklopující lidi, který tito aktivně utvářejí a který má zase dopad na jejich život a chování. Zahrnuje prostředí pro život.
- „Oběhový design“ je vytváření výrobků a služeb, které již nemají životní cyklus se začátkem, středem a koncem. Účelem je navrhnout výrobky, které lze použít, opětovně použít a recyklovat, což vede k nižší spotřebě zdrojů, menšímu množství odpadu a větší přidané hodnotě pro ekosystém. Oběhový design se zaměřuje na vytváření výrobků a služeb pro oběhové hospodářství.
- „Davoský systém kvality stavební kultury“ (Davos Baukultur Quality System) je souborem nástrojů, který umožňuje vymezení a posouzení kvalit stavební kultury na místech zahrnujících a zhodnocujících sociální, emocionální a kulturní hodnoty, jakož i technická a funkční hlediska, za pomoci těchto osmi kritérií: správa, funkčnost, životní prostředí, hospodářství, rozmanitost, kontext, smysl pro místo a krása.

- „Prostředí pro život“ je vyvážené složení umělého a přírodního prostředí, které zahrnuje jak venkovní, tak vnitřní prostory. Plánování a vytváření udržitelného a integrovaného prostředí pro život (městské nebo obecněji územní plánování) zahrnuje plánování a navrhování činností (včetně územního plánování, architektury, krajinné architektury), stavebních činností a prostorové koordinace dalších rozhodnutí spojených s daným prostorem (např. dopravních možností a možností mobility, veřejných služeb, zemědělství atd.) s cílem dlouhodobě zlepšit prostředí pro život pro co nejvíce lidí prostřednictvím rozhodování o daném prostoru.
 - „Místní přístup“ je přístup, který se zaměřuje na konkrétní okolnosti daného místa a zapojuje komunitu a širokou škálu místních organizací z různých odvětví jako aktivní účastníky jejich rozvoje a provádění.
 - „Státní a městské týmy architektů“ jsou týmy architektů v rámci veřejné správy, jejichž posláním je poskytovat vládě vedení v oblasti navrhování a strategické poradenství s cílem zlepšit koncepci veřejných staveb, podporovat kvalitu daného prostoru a podporovat kulturu rozvoje veřejného prostoru.
-